

# Mechorosty přírodní rezervace Zaječí skok

## Bryophytes of the Nature reserve Zaječí skok

TOMÁŠ BERKA

Slavičкова 22, CZ – 586 02 Jihlava, e-mail: tomas.berka@email.cz

**Abstract:** This article summarizes results of a field survey of bryophytes Zaječí skok Nature reserve. The author's field survey is the main source of original data. All available literature sources and some unpublished data were used. The percentages of common and rare species were determined according to the Check- and Red List of bryophytes of the Czech republic. A total of 96 bryophyte taxa were recorded in the studied area. Of these, 40 species were confirmed, while 12 species remain unconfirmed; 44 new taxa were discovered. One of the most interesting newly discovered species *Dicranum viride*. Another interesting species, *Asterella gracilis*, was not found during the recent survey. Two of the species are critically endangered, 1 is listed as vulnerable, 2 of lower risk, 1 species is on the Attention list and 1 is a data deficient taxa. 88 species are considered to be common and non-endangered.

**Key words:** Bryophytes, *Asterella gracilis*, *Dicranum viride*, Zaječí skok, Bohemian-Moravian Highlands, Czech Republic.

### ÚVOD

Přírodní rezervace Zaječí skok je migmatitový skalní útvar s okolním smíšeným lesem. Nachází se na pravém břehu řeky Jihlavy asi 4 km ZSZ od středu města Jihlavy. Výměra území je 2,31 ha. Pět samostatných skalních výchozů, které dosahují výšky až 30 m, je od sebe odděleno úžlabinami. Pod skalami je rozsáhlá balvanová suť. Členitý reliéf skalního útvaru a specifické klimatické podmínky zde dovolují růst ekologicky různorodým skupinám rostlin. Můžeme zde nalézt jak teplomilné druhy např. *Arabis hirsuta*, *Origanum vulgare*, *Hypericum hirsutum*, tak podhorské druhy jako *Aconitum variegatum*, *Rosa pendulina* nebo vzácnou kapradinu *Woodsia ilvensis* (Čech et al. 2002).

Hlavním cílem práce bylo zjistit druhové zastoupení mechorostů a porovnat současný stav bryoflóry s údaji z literatury.

### HISTORIE BRYOLOGICKÉHO VÝZKUMU

V minulosti působilo na lokalitě poměrně mnoho botaniků, v jejich zájmu však byly vždy více cévnaté rostliny. O průzkum mechorostů se zde velmi zasloužil jihlavský gymnaziální učitel J. Ambrož (Ambrož 1924, 1927, 1928, 1929, 1931). Na Zaječím skoku zaznamenal celkem 15 druhů mechorostů. Za jeho nejvýznamnější objevy lze považovat játrovky *Asterella gracilis* a *Reboulia hemisphaerica*. Po nález *Asterella gracilis* vzrostl o území zájem bryologů. V roce 1924 ji sbíral V. Krajina (in Duda 1974) a také J. Suza (Suza 1935, 1938, in Duda 1974). O výskytu játrovky píše také J. Podpěra ve svých Výsledcích bryologického výzkumu Moravy (Podpěra 1932). V roce 1939 ji sebral i J. Šmarda (in Duda 1974), který rozšířil seznam mechorostů lokality ještě o další druhy, a to o *Cephaloziella divaricata* (in Duda 1975) a *Bryum pallescens* (Šmarda 1946). V roce 1948 nalezl V. Vlach v území druh *Lophozia barbata* (in Duda 1985). V roce 1971 výskyt játrovky *Asterella gracilis* potvrdili také Z. Pilous a V.

Pospíšil (in Duda 1974). Ve stejném roce zde zaznamenal některé mechorosty J. Duda (in Růžička 1987) a v roce 1979 zjistil J. Váňa dokonce dalších 12 nových druhů (in Růžička 1987). Nálezem mechu *Fontinalis antipyretica* přispěl k poznání bryoflóry lokality také Kühn (1979). Při floristickém průzkumu Zaječího skoku mechorosty částečně zmapoval Růžička (1987). Nově zde našel druhy *Plagiomnium undulatum* a *Polytrichum piliferum*. V herbáři Muzea Vysočiny Jihlava (MJ) je uložena položka (pag. č. 33384) s dosud nezaznamenanou játrovkou *Cephaloziella hampeana*, kterou sebral I. Růžička v roce 1961. O nálezích zjištěných účastníky 9. bryo-lichenologických dnů informoval Soldán (1996). Během této akce bylo objeveno na Zaječím skoku 19 nových druhů např. *Antitrichia curtispendula*, *Pohlia annotina* nebo *Schistidium rivulare*.

### METODIKA

Terénní průzkum probíhal průběžně v letech 2002–2004. Všechny zaznamenané mechorosty jsem dokladoval ve vlastním herbáři. Nomenklatura mechorostů byla sjednocena dle Seznamu a Červeného seznamu mechorostů ČR (Kučera et Váňa 2003) incl. erratum (Preslia 75: 384, 2003) a cévnatých rostlin podle Klíče ke květeně ČR (Kubát et al. 2002). Dále byla použita dostupná literatura, týkající se studovaného území. Do práce byly zahrnuty také údaje z herbářových položek přírodovědného oddělení Muzea Vysočiny Jihlava.

Mechorosty jsou ve výsledcích uspořádány abecedně v rámci hlavních systematických skupin – játrovky (*Marchantiophyta*) a mechy (*Bryophyta*). Za jmény druhů, které jsou ve svém výskytu na území ČR ohroženy, je uvedena kategorie ohrožení podle Červeného seznamu mechorostů ČR (Kučera et Váňa 2003). U každého druhu je nejdříve podán přehled publikovaných údajů. Tyto jsou řazeny chronologicky dle data sběru či vydání publikace. Následuje stručný komentář k výskytu taxonů v rezervaci podle vlastních výsledků průzkumu. Pokud tento komentář

chybí, znamená to, že druh nebyl během aktuálního průzkumu potvrzen. Taxony zjištěné recentně jinými autory jsou vyznačeny zkratkami: H = Z. Hradílek, M = J. Maštera.

**Použité symboly** – zařazení do kategorie podle Červeného seznamu mechorostů České republiky:

- CR – taxon kriticky ohrožený (*Critically endangered*)  
 VU – taxon zranitelný (*Vulnerable*)  
 LR-nt – taxon s nižším ohrožením – téměř ohrožený (*Lower risk – Near threatened*)  
 LC-att – taxon vyžadující pozornost (*Called the Attention list*)  
 DD – taxon nedostatečně známý (*Data deficient*)

## VÝSLEDKY

### Játrovky (*Marchantiophyta*)

#### *Asterella gracilis* [CR]

Skalní teráska v S části rezervace (Ambrož 1924, 1927, 1928, 1929, 1931; 1924 leg. Krajina (in Duda 1974); 1924 leg. Suza (in Duda 1974); Podpěra 1932; Suza 1935, 1938; 1939 leg. Šmarda (in Duda 1974); 1971 leg. Duda (in DUDA 1974); 1971 leg. Pilous (in Duda 1974); 1971 leg. Pospíšil (in DUDA 1974); 1979 leg. Váňa (in Růžička 1987); Růžička 1987; Buryová (in Soldán 1996)). V letech 2002–2004 výskyt nebyl potvrzen.

#### *Cephaloziella divaricata*

1939 leg. Šmarda (in Duda 1975); 1971 leg. Duda (in Růžička 1987); 1979 leg. Váňa (in Růžička 1987). Na kameni na skalní terásce v S části rezervace.

#### *Cephaloziella hampeana* [DD]

Skalní výchozy se smíšeným lesním porostem (položka uložena v herbáři Muzea Vysočiny Jihlava, pag. č. 33384 MJ).

#### *Chiloscyphus coadunatus*

Roztroušeně na balvanové suti.

#### *Chiloscyphus profundus*

Novotný (in Soldán 1996). Hojný druh zaznamenaný na balvanové suti a kmenech stromů v celé rezervaci.

#### *Frullania dilatata*

Na kmeni javoru klenu (*Acer pseudoplatanus*) v balvanové suti – H.

#### *Lophozia barbata*

1948 leg. Vlach (in Duda 1985); 1971 leg. Duda (in Růžička 1987); 1979 leg. Váňa (in Růžička 1987); Růžička (1987); Franklová (in Soldán 1996). Roztroušeně na balvanové suti.

#### *Metzgeria furcata*

1979 leg. Váňa (in Duda 1989); Hradílek (in Soldán 1996). Ve skalní úžlabině, roztroušeně na kmenech stromů a balvanové suti.

#### *Pellia* sp.

Na obnažené půdě vodního příkopu v JV části rezervace.

#### *Plagiochila porelloides*

Poměrně hojně na balvanové suti.

#### *Porella platyphylla*

Hradílek (in Soldán 1996). Roztroušeně na kmenech stromů a na balvanové suti.

#### *Radula complanata*

Ojedinele na skalní stěně, balvanové suti a kmenech stromů v S části rezervace.

#### *Reboulia hemisphaerica* [LR-nt]

Výskyt ve skalních průvrách (Ambrož 1931; 1931 leg. Ambrož (in Duda 1973).

#### *Riccia glauca*

Výskyt u řeky, Novotný (in Soldán 1996).

#### *Scapania nemorea*

Ojedinele na balvanové suti v J části rezervace.

### Mechy (*Bryophyta*)

#### *Amblystegium serpens*

Roztroušeně na kmenech stromů a kamenech v celé rezervaci.

#### *Amphidium mougeotii*

Roztroušeně až vzácně v J části balvanové suti u skalní stěny.

#### *Anomodon attenuatus*

Ambrož (1931); Růžička (1987); Franklová, Hradílek, Kubešová et Soldán (in Soldán 1996). Hojně na balvanové suti na kamenech ve skalních úžlabinách.

#### *Antitrichia curtipendula* [LC-att]

Franklová, Hradílek, Kubešová et Soldán (in Soldán 1996). Ojedinele na balvanové suti v S části rezervace.

#### *Atrichum undulatum*

Hojně v celé rezervaci.

#### *Aulacomnium androgynum*

1979 leg. Váňa (in Růžička 1987); Hradílek et Soldán (in Soldán 1996). Roztroušeně na zetlelém dřevě a humózních skalách převážně v S části rezervace.

***Bartramia pomiformis***

Ambrož (1931); 1979 leg. Váňa (in Růžička 1987); Růžička (1987); Franklová et Soldán (in Soldán 1996). Ojediněle ve skalních štěrbinách v J části rezervace.

***Brachythecium albicans***

Roztroušeně v trávníku v S části rezervace nad skalami.

***Brachythecium plumosum***

Ambrož (1931); Růžička (1987). Ojediněle na kamenech vodního příkopu v JV části rezervace.

***Brachythecium populeum***

1979 leg. Váňa (in Růžička 1987); Hradílek et Soldán (in Soldán 1996). Poměrně hojně na balvanové suti, roztroušeně také na kamenech v J části rezervace.

***Brachythecium rivulare***

Ojediněle na pravém břehu řeky.

***Brachythecium rutabulum***

Hradílek (in Soldán 1996). Roztroušeně na balvanové suti a obnažené půdě v celé rezervaci.

***Brachythecium salebrosum***

Hradílek (in Soldán 1996). Roztroušeně na tlejícím dřevě a balvanové suti – M.

***Brachythecium velutinum***

Franklová et Hradílek (in Soldán 1996). Roztroušeně po celé rezervaci.

***Bryum argenteum***

Na skalní terásce v S části rezervace.

***Bryum capillare***

1979 leg. Váňa (in Růžička 1987); Růžička (1987). Na obnažené zemi ve smíšeném porostu v JV části rezervace.

***Bryum laevifilum***

Soldán (1996). Roztroušeně na balvanové suti a humózních skalách.

***Bryum pallescens***

Šmarda (1946).

***Calliergonella cuspidata***

Novotný (in Soldán 1996).

***Ceratodon purpureus***

1979 leg. Váňa (in Růžička 1987); Růžička (1987); Franklová et Kubešová (in Soldán 1996). Roztroušeně až hojně na skalních stěnách a balvanové suti.

***Cirriphyllum piliferum***

Ojediněle na kamenech v SZ části rezervace.

***Climacium dendroides***

1979 leg. Váňa (in Růžička 1987); Růžička (1987). Roztroušeně na balvanové suti v blízkosti břehu řeky.

***Cynodontium polycarpon***

1979 leg. Váňa (in Růžička 1987); Soldán (1996). Roztroušeně ve skalních štěrbinách a na skalních stěnách.

***Dicranella heteromalla***

Roztroušeně až hojně v celé rezervaci.

***Dicranoweisia cirrata***

Jediný dosud zaznamenaný výskyt na borce lípy srdčité (*Tilia cordata*) v S části rezervace.

***Dicranum montanum***

Kubešová (in Soldán 1996). Roztroušeně ve skalních štěrbinách a na kmenech stromů převážně v S části rezervace.

***Dicranum scoparium***

Franklová (in Soldán 1996). Roztroušeně až hojně na balvanové suti, ojediněle také na lesní půdě v JV části rezervace.

***Dicranum viride* [CR]**

Zjištěn na 5 kmenech lípy srdčité (*Tilia cordata*) v S části rezervace.

***Eurhynchium angustirete***

Na lesní půdě svahu v JV části rezervace.

***Eurhynchium hians***

Poměrně hojně na lesní půdě v JV části rezervace.

***Fissidens bryoides***

Roztroušeně na obnažené půdě vodního příkopu v JV části rezervace.

***Fissidens dubius* var. *mucronatus***

Ojediněle na obnažené půdě svahu v JV části rezervace – M.

***Fontinalis antipyretica***

Kühn (1979). Na ponořeném kameni v řece – M.

***Funaria hygrometrica***

Na obnažené půdě v S části rezervace.

***Grimmia longirostris***

Ojediněle na balvanové suti.

***Grimmia ovalis***

Ambrož (1931); 1979 leg. Váňa (in Růžička 1987); Růžička (1987). Roztroušeně na skalních stěnách.

***Hedwigia ciliata***

Ambrož (1931); 1979 leg. Váňa (in Růžička 1987); Růžička (1987); Franklová, Kubešová et Soldán (in Soldán 1996). Poměrně hojně na skalních stěnách a balvanové suti.

***Herzogiella seligeri***

Roztroušeně na tlejším dřevě v celé rezervaci.

***Heterocladium heteropterum***

Soldán (1996).

***Homalothecium sericeum***

Ambrož (1931); 1979 leg. Váňa (in Růžička 1987); Růžička (1987). Ojediněle na balvanové suti v J části rezervace.

***Hylocomium splendens***

Ambrož (1931); Růžička (1987). Roztroušeně na balvanové suti v J části rezervace.

***Hypnum cupressiforme***

Ambrož (1931); 1979 leg. Váňa (in Růžička 1987); Růžička (1987); Franklová (in Soldán 1996). Velmi hojně v celé rezervaci.

***Hypnum cupressiforme* var. *lacunosum***

Ojediněle na skalních stěnách v centrální části rezervace.

***Isothecium alopecuroides***

Roztroušeně na balvanové suti.

***Leptodictyum riparium***

Hojně na kamenech v řece.

***Mnium spinulosum***

Kubešová (in Soldán 1996).

***Plagiomnium affine***

Novotný (in Soldán 1996). Hojně na lesní půdě.

***Plagiomnium cuspidatum***

1979 leg. Váňa (in Růžička 1987); Růžička (1987); Franklová (in Soldán 1996). Roztroušeně až hojně na balvanové suti.

***Plagiomnium undulatum***

Růžička (1987). Hojně na lesní půdě v okolí vodního příkopu v JV části rezervace.

***Plagiothecium cavifolium***

1979 leg. Váňa (in Růžička 1987). Poměrně hojně na skalních stěnách a roztroušeně na obnažené půdě v celé rezervaci.

***Plagiothecium curvifolium***

Ojediněle na lesní půdě v JV části rezervace.

***Plagiothecium denticulatum***

Roztroušeně v celé rezervaci.

***Plagiothecium laetum***

Roztroušeně na kmenech stromů a kamenech v celé rezervaci.

***Plagiothecium nemorale***

Na obnažené půdě svahu v JV části rezervace.

***Plagiothecium succulentum***

Roztroušeně na obnažené půdě v celé rezervaci.

***Platygyrium repens***

Kubešová (in Soldán 1996). Dosti hojně na kmenech stromů v S části rezervace.

***Pleurozium schreberi***

Ambrož (1931); Růžička (1987). Roztroušeně až hojně v celé rezervaci.

***Pohlia annotina***

Porost u řeky, Novotný (in Soldán 1996).

***Pohlia cruda***

Soldán (1996). Ojediněle na skalních teráskách v S části rezervace.

***Pohlia nutans***

1979 leg. Váňa (in Růžička 1987). Hojně na lesní půdě.

***Polytrichastrum formosum***

1979 leg. Váňa (in Růžička 1987); Novotný et Soldán (in Soldán 1996). Roztroušeně v celé rezervaci.

***Polytrichum juniperinum***

Ambrož (1931); Růžička (1987). Ojediněle na balvanové suti a lesní půdě.

***Polytrichum piliferum***

Růžička (1987). Roztroušeně na skalních teráskách a ve skalních štěrbinách.

***Pseudotaxiphyllum elegans***

Roztroušeně na kamenech ve skalních úžlabinách.

***Racomitrium canescens***

Balvanová suť (Ambrož 1931; Růžička 1987).

***Racomitrium heterostichum***

Roztroušeně na skalních stěnách v centrální části rezervace.

***Rhabdoweisia fugax***

1979 leg. Váňa (in Růžička 1987); Buryová, Váňa et Soldán (in Soldán 1996). Roztroušeně ve skalních štěrbinách v celé rezervaci.

***Rhizomnium punctatum***

Poměrně hojně na kamenech a obnažené půdě vodního příkopu v JV části rezervace.

***Rhytidiadelphus squarrosus***

Roztroušeně až hojně v celé rezervaci.

***Rhytidiadelphus triquetrus***

Ojedinele na balvanové suti v blízkosti řeky v J části rezervace.

***Rhytidium rugosum***

Ojedinele ve vyšší poloze (Ambrož 1931).

***Sanionia uncinata***

Roztroušeně na balvanové suti.

***Schistidium apocarpum* s. l.**

Roztroušeně na skalách.

***Schistidium rivulare* [LR-nt]**

Výskyt na kameni v řece, Buryová (in Soldán 1996).

***Serpoleskea subtilis* [VU]**

Zjištěn pouze na jediném kmeni spadlého stromu v S části balvanové suti.

***Syntrichia ruralis***

Roztroušeně na balvanové suti a skalních teráskách.

***Tetraphis pellucida***

Roztroušeně na tlejícím dřevě v JV části rezervace.

***Thamnobryum alopecurum***

Roztroušeně ve skalních štěrbinách.

***Thuidium abietinum***

Ambrož (1931); Růžička (1987). Poměrně hojně na balvanové suti.

***Thuidium recognitum***

Ojedinele na balvanové suti v J části rezervace.

***Trichodon cylindricus***

Roztroušeně na obnažené zemi v S části rezervace. – H.

## DISKUSE

Ve zkoumaném území bylo zjištěno celkem 96 taxonů mechorostů (15 jätrovek a 81 mechů). Na poměrně ma-

lém území je tedy dosti bohatá bryoflóra. Podařilo se zde ověřit 5 druhů jätrovek a 35 druhů mechů. Nepodařilo se prokázat výskyt čtyř druhů jätrovek (*Asterella gracilis*, *Cephaloziella hampeana*, *Reboulia hemisphaerica*, *Riccia glauca*) a osmi druhů mechů (*Bryum pallescens*, *Calliergonella cuspidata*, *Heterocladium heteropterum*, *Mnium spinulosum*, *Pohlia annotina*, *Racomitrium canescens*, *Rhytidium rugosum* a *Schistidium rivulare*). Nově bylo nalezeno 6 jätrovek a 38 mechů. Před vlastním průzkumem bylo známo v území 9 druhů jätrovek a 43 druhů mechů. Celkem tedy 52 druhů mechorostů. Z celkového počtu uvedených taxonů patří 7 z nich (tj. 7,3%) do některé kategorie ohrožení z Červeného seznamu mechorostů České republiky (tab. 1).

Tab. 1. Seznam vzácných druhů v území  
Tab. 1. List of rare species in the territory

<b>Kriticky ohrožené</b> [CR]	<i>Asterella gracilis</i> <i>Dicranum viride</i> *
<b>Zranitelné</b> [VU]	<i>Serpoleskea subtilis</i> *
<b>Nižší ohrožení</b> [LR-nt]	<i>Reboulia hemisphaerica</i> <i>Schistidium rivulare</i>
<b>Vyžadující pozornost</b> [LC-att]	<i>Antitrichia curtipendula</i> *
<b>Nedostatečně známé rozšíření</b> [DD]	<i>Cephaloziella hampeana</i>

\* Recentně potvrzené druhy

Nejvýznamnějším z uváděných mechorostů je jätrovka *Asterella gracilis*. Váňa (2004a) ji zmiňuje v naší republice pouze na 3 nebo 4 dalších lokalitách: Nový Bor (Klíč) a Hrubý Jeseník (Jelení hřbet, Velká Kotlina, uváděna též z Pradědu). Roste převážně na holé zemi nebo ve skulinách skal v horách. Na Zaječím skoku ji v roce 1923 poprvé našel Ambrož (1931). Uvádí také, že na jaře bývala pravidelně plodná. V následujících letech zde byla sbírána řadou bryologů. Naposledy ji na Zaječím skoku pozorovali účastníci 9. bryo-lichenologických dnů (Soldán 1996). Během současného průzkumu nebyla nalezena.

Nově byl v roce 2004 na lokalitě objeven vzácný epifytický mech *Dicranum viride*. Další lokality tohoto druhu na našem území jsou u Hluboké nad Vltavou, Nových Hradů, Náměště nad Oslavou a morfologicky přechodné populace mezi *D. viride* a *D. fulvum* také u Jindřichova Hradce a Tachova (Kučera 2004a). *Dicranum viride* je na Zaječím skoku sterilní a roste v severní části na kmenech pěti lip (*Tilia cordata*). Druh *Dicranum viride* byl mapován pro AOPK ČR v rámci projektu NATURA 2000.

Dostí vzácným druhem je též *Serpoleskea subtilis*, rostoucí u nás epifyticko roztroušeně v horách. Celá její populace je v rezervaci omezena pouze na jediný spadlý kmen (pravděpodobně *Acer pseudoplatanus*).

Jätrovka *Reboulia hemisphaerica* zde byla zaznamenána pouze Ambrožem (Ambrož 1931; in Duda 1973) a dále ji nikdo znovu neprokázal. Váňa (2004b) ji uvádí nejhojnější na jižní Moravě, a to hlavně na výhřevných stanovištích.

Vlhkomilný mech *Schistidium rivulare* byl v rezervaci sbírán pouze jednou na kameni v řece (Soldán 1996). Kučera (2004b) uvádí, že druh roste na vlhkých silikátových

i bazických skálách podél vodních toků, a to hlavně v menších i středně velkých tocích v Krkonoších, na Šumavě, ve Žďárských vrších, v Jeseníkách a Beskydech.

Druh *Antitrichia curtispindula* roste v rezervaci ojedinele na balvanové sutě. Nejbližší lokalita tohoto druhu v bývalém okrese Jihlava se nachází v PR Údolí Brtnice (Suková 1998).

Významnějším druhem rezervace je také *Cephaloziella hampeana*. Tuto játrovku zde našel I. Růžička v roce 1961. Na celém území naší republiky roste velmi porůznu (Váňa 2004c).

## ZÁVĚR

V přírodní rezervaci Zaječí skok bylo doposud zaznamenáno 96 taxonů mechorostů. Podařilo se zde potvrdit 40 taxonů, bylo nalezeno 44 nových, ale nepotvrdilo se 12 taxonů mechorostů. Podle Červeného seznamu mechorostů ČR (Kučera et Váňa 2003) jsou zde 2 taxony kriticky ohrožené, 1 ohrožený, 2 s nižším ohrožením, 1 vyžadující pozornost a 1 druh s nedostatečně známým rozšířením.

## PODĚKOVÁNÍ

Za revizi a určení částí položek, pomoc při terénní práci a připomínkám k textu bych rád poděkoval Dr. Zbyňku Hradílkovi. Za revizi některých položek patří můj dík též Dr. Janu Kučerovi. Za pomoc při terénním mapování děkuji také Mgr. Jaromíru Mašterovi. Dík patří taktéž Mgr. Kamile Dvořáčkové, která poskytla literární údaje z kartotéky přírodovědného oddělení Muzea Vysočiny Jihlava. Za některá upřesnění děkuji také RNDr. Ivanu Růžičkovi.

## LITERATURA

AMBROŽ J. (1924): Nová soukromá rezervace na Moravě. – Krása našeho Domova, Praha, 16: 124.  
 AMBROŽ J. (1927): Přírodní památky na Jihlavsku. – Krása našeho Domova, Praha, 19: 7–8, 25–26.  
 AMBROŽ J. (1928): Soukromá rezervace u Jihlavy. – Vlastiv. Sborn. Čes. Jihovýchodu, Pelhřimov, 7: 48.  
 AMBROŽ J. (1929): Popenec srstnatý a ostřice chlupatá na Jihlavsku. – Příroda, Brno, 22: 416–417.  
 AMBROŽ J. (1931): Přírodní památky na Jihlavsku. – Sborník Přírod. Klubu, Jihlava, 11: 14–46.  
 ČECH L. et al. (2002): Chráněná území okresu Jihlava. – In: MACKOVČIN P., SEDLÁČEK M. [eds.]: Chráněná území ČR, svazek VII. Agentura ochrany přírody a krajiny ČR a EkoCentrum Brno, Praha, 76 p.  
 DUDA J. (1973): *Reboulia hemisphaerica* (L.) Raddi. – In: DUDA J. et VÁŇA J.: Die Verbreitung der Lebermoose in der Tschechoslowakei – XIII, Čas. Slezs. Mus., ser A, Opava, 22: 1–6.

DUDA J. (1974): *Asterella ludwigii* (Schwaegr.) Limpr. – In: DUDA J. et VÁŇA J.: Die Verbreitung der Lebermoose in der Tschechoslowakei – XV, ibid., 23: 23–25.  
 DUDA J. (1975): *Cephaloziella divaricata* (Sm.) Schiffn. – In: DUDA J. et VÁŇA J.: Die Verbreitung der Lebermoose in der Tschechoslowakei – XVII, ibid., 24: 71–78.  
 DUDA J. (1985): *Barbilophozia barbata* (Schmidt. ex Schreb.) Loeske. – In: DUDA J. et VÁŇA J.: Rozšíření játrovek v Československu – XLII, ibid., 34: 1–20.  
 DUDA J. (1989): *Metzgeria furcata* (L.) Dum. – In: DUDA J. et VÁŇA J.: Rozšíření játrovek v Československu – LV, ibid., 38: 97–113.  
 KUBÁT K., HROUDA L., CHRTEK J. jun., KAPLAN Z., KIRSCHNER J. et ŠTĚPÁNEK J. [eds.] (2002): Klíč ke květeně České republiky. – 928 p., Academia, Praha.  
 KUČERA J. (2004a): Překvapivé nálezy mechorostů v Žofínském a Hojnovodském pralese (Novohradské hory). – Bryonora, Praha, 34: 4–15.  
 KUČERA J. (2004b): *Schistidium* Bruch et Schimp. – In: KUČERA J. [ed.]: Mechorosty České republiky. <http://botanika.bf.jcu.cz/bryoweb/klic/>, verze ze dne 1. 4. 2004.  
 KUČERA J. et VÁŇA J. (2003): Check- and Red List of bryophytes of the Czech Republic (2003). – Preslia, Praha, 75: 193–222.  
 KÜHN F. (1979): Poznámky ke květeně Zaječího skoku. – Ms. [Depon. in: VŠZ v Brně].  
 PODPĚRA J. (1932): Výsledky bryologického výzkumu Moravy za léta 1923 – 1931. – Zprávy Kom. Přírod. Výzkum Moravy a Slezska, odd. bot., Brno, 9: 1–22.  
 RŮŽIČKA I. (1987): Rostlinstvo státní přírodní rezervace „Zaječí skok“ u Jihlavy. – Vlastiv. Sborn. Vysočiny, Jihlava, sect. natur., 8: 111–152.  
 SOLDÁN Z. (1996): Seznam mechorostů sebraných na Jihlavsku během 9. bryo-lichenologických dnů. – Bryonora, Praha, 18: 20–22.  
 SUKOVÁ R. (1998): Vegetace mechorostů údolí Brtnice na Jihlavsku. – Vlastiv. Sborn. Vysočiny, Jihlava, sect. natur., 13 (1997): 57–81.  
 SUZA J. (1935): Floristické paběrky ze Slovenského Středohoří. – Věda Přír., Praha, 16: 134–136.  
 SUZA J. (1938): Denkwürdige Lebermoose des xerothermen Gebietes in der Tschechoslowakei. – Acta Bot. Bohem., Praha, 12: 3–68.  
 ŠMARDA J. (1946): Výsledky bryogeografických studií na Moravě. Část I. – Čas. Morav. Zem. Mus., Brno, pars 2., natur., 30: 41–77.  
 VÁŇA J. (2004a): *Asterella* P. Beauv. – In: KUČERA J. [ed.]: Mechorosty České republiky. <http://botanika.bf.jcu.cz/bryoweb/klic/>, verze ze dne 7. 1. 2005.  
 VÁŇA J. (2004b): *Reboulia* Raddi corr. Nees. – In: KUČERA J. [ed.]: Mechorosty České republiky. <http://botanika.bf.jcu.cz/bryoweb/klic/>, verze ze dne 7. 1. 2005.  
 VÁŇA J. (2004c): *Cephaloziella* (Spruce) Schiffn. – In: KUČERA J. [ed.]: Mechorosty České republiky. <http://botanika.bf.jcu.cz/bryoweb/klic/>, verze ze dne 11. 1. 2005.